

Posudek vedoucího diplomové práce

Lukáš Laube, „*Motýlci*“. ÚE FF UK, Praha 2006, 67 stran.

Jan Švankmajer (inspirován de Sadem) v úvodu ke svému filmu *Šílení v úvaze* o možných způsobech vedení blázince říká, že v podstatě nejhorší způsob kombinuje negativa přístupu liberálního i konzervativního (tj. normativně-direktivního) jako je tomu v případě blázince, ve kterém žijeme. Laubeho práce o životní situaci „motýlků“, mužských, velmi často dětských prostitutů, jakoby tutéž myšlenku zrcadlila v etnografické podobě. Malá ukázka na vysvětlenou: na jedné (konzervativně-represivní) straně je od roku 2004 pohlavní styk s nezletilým za úplatu trestným činem (s. 58-59), na druhé (liberální) straně „kvůli sociální politice státu dochází k naprostému mlčení o mladých lidech živících se prostitucí... [a] ..[p]řesné počty ‚motýlků‘ ... nejsou nikde zaznamenány a nedochází k jejich zveřejnění“ (s. 15). Laube se v této situaci snaží podat chybějící zprávu o životě tohoto marginálního světa na základě svého dlouhodobého a rozsáhlého pohybu v terénu (900 hodin pozorování a rozhovorů, s. 5) a pokouší se i o určitá doporučení směřovaná do oblasti aplikované sociální práce.

To, co na mne z textu nejvýrazněji promlouvá, je právě tragická absurdita světa hned za našimi dveřmi: dovedeme si představit, že když procházíme našim důvěrně známým (byť Laubem anonymizovaným) nádražím jednoho středoevropského hlavního města, potkáme prostitutky, kterým je v průměru sedmnáct let, ale také někoho, komu je jen devět (s. 15)? Že za deset let, tedy v době kdy naši současní studenti budou dokončovat svá doktorská studia, bude většina z nich „neprodejných“ (tj. nebude o ně zájem), a že se z nich asi stanou žebrající bezdomovci (s. 15)? Že s vysokou mírou pravděpodobnosti přišli z dětského domova, této státní výchovné instituce, kde měli první, zřejmě násilný sexuální styk (s. 50)? Že cena jimi poskytovaného orálního sexu postupně klesne až na 20 korun a análního styku na 50 korun (s. 33)? A že zřejmě stráví část života ve vězení, možná i kvůli něčemu dnes tak neuvěřitelnému, jako je krádež jídla (s. 51)? Laube skutečně podnikl cestu do „exotického“ světa, aby otrásl představami o tom našem. Tohoto ryze antropologického počínu si nejvíce cením.

Nicméně práce má i svá slabší místa: nejzávažněji—text obvykle nepřesahuje deskriptivní rozměr, jednotlivé kapitoly jinak přehledného členění jsou mnohdy nepřilíš propracovaným shlukem citací a holých komentářů (např. kapitola 2.), práce má v podstatě dva hlavní teoretické zdroje (Girtler a Dorais), využití dalších autorů uváděných v bibliografii, jako třeba Foucalta, není v textu jasné; dále—některé pojmy jsou nevyjasněné (např. mužští prostituti či klienti jako „společenská třída“ na s. 8); hojné procentuální kvantifikace se opírají o naprosto subjektivní odhady, i když by je bylo možno podložit byť skrovnou vlastní statistikou (s. 18-20, 33, 34); často se setkáme s bezobsažnými slovními klišé (s. 14, „V rámci druhotné socializace přejali tento sociální jev jako druh obživy“; měl bych snad říkat, že jsem přijal jako svůj druh obživy sociální jev pedagogické a vědecké činnosti?), text je často stylisticky chudý a heslovitý; objevují se triviální gramatické nepřesnosti (s. 13, „Toto označení se užívá pro prostituti...“).

Nicméně jak vyplývá z úvodu mého posudku, Laubeho práci vysoce hodnotím—dokonce jsem přesvědčen, že má potenciál na víc, než jen na práci diplomovou (mám na mysli práci rigorózní). Její „nedotaženost“ ale celkové vyznění výrazně umenšuje. I když mám práci v mnoha ohledech za výbornou, nezbyvá mi než ji v této podobě hodnotit spíše jako pouze velmi dobrou.

V Praze, 9.9. 2006

PhDr. Jaroslav Skupnik, Ph.D.

školitel